

Posudek disertační práce
Josefa Táborského
„Reformní katolík Josef Dobrovský“

Disertace, vypracovaná za dohledu školitele Doc. Jana B. Láška a předložená UK HTF 22.VI.2006, má přiměřený rozsah 198 stran i podstatné kvality vnitřní. Úkol, který autor přijal, je jasně definován, uspokojivě proveden, a jeho výsledky jsou představeny ve zřetelně koncipovaném celku. Dílo tak shrnuje dosavadní příspěvky ke zvolenému tématu, jež svou povahou byly přinejmenším fakticky dílčí. A stalo se tak na základě nikoli pouze druhotné literatury, ale především pramenů, na které jednotliví badatelé upozorňovali a těžili z nich opět jen po částech. Ne že by práce Táborského představovala sumu veškerých dat, jež jsou o jejím předmětu k dispozici (ačkoli je zahrnuje ve velkém objemu a některá i v záslužně upřesněné podobě); oproti takové ambici se zaměřila na důležitější cíl, a dosáhla především větší vyváženosti v celkovém obraze „duchovního profilu“ Dobrovského. Toho přitom zkoumá raději jako „reformního katolíka“ (ptá se tedy po jeho „náboženských názorech“, ano i cítění, v obecnějším smyslu - a zároveň zase na potřebně konkrétním pozadí určité doby a prostředí, „duchovního milieu“), než jako „teologa“. Autor totiž právem konstatoval, že Dobrovský „teologem v nejsilnějším slova smyslu nebyl“, a nenechal se svést na falešnou cestu lákavým pokusem „Dobrovského jako teologa objevit“. Naopak zjistil, že jeho nejrozsáhlejší bohoslovná práce, přednášky v moravském generálním semináři „O praktické stránce v křesťanském náboženství“, se opírá o cizí zdroje (jmenovitě o dílo Augustina Zippe) více, než bylo doposud povědomo. Tento fakt by vlastně ani nemusel nutně překvapovat, nicméně jeho jednoznačné potvrzení je přínosem, protože koriguje domněnky, k nimž se nechali vést nadsazenými očekáváními i přední starší badatelé, nikoli bez vlivu na obecnější mínění. Zcela správný je také důraz, který Táborský klade vedle nároku ucelenosti obrazu i na moment vývoje Dobrovského smýšlení. Jeho přehlížení (ale koneckonců i protilehlé přecenění „zlomových bodů“) vedlo v minulosti k velmi rozdílným a rozchůdným soudům. Do nich zde nyní byl v mezích možností vnesen pořádek, když byla popsána jak prudkost osvícenských postojů Dobrovského mladých let (kdy lze jeho osvícenství klasifikovat jako „radikální“, ano „krajní“ – i tehdy ovšem v jistých mezích daných situovaností katolického bohoslovce), tak též jejich umírnění či otupení v letech starších (zároveň však nikoli jejich úplný ústup, neboť zůstaly

otištěny do trvalého půdorysu Dobrovského smýšlení, byť koexistovaly s vlivy jiné, romantické doby v symbiose někdy zmatené a tím snadněji matoucí; jistě ovlivněné také proslulou duševní chorobou, jež se tu však nestala snadným alibi pro předčasné ukončení analýsy). A konečně, pokud jde o formální náležitosti, vyzvedněme ještě jmenný rejstřík, jakožto vybavení pro disertační práce méně obvyklé, avšak zcela vhodné.

Výtky, které by k jednotlivinám také bylo možné vyslovit, zůstávají vedle nastíněných předností práce dostatečně podružnými, aby je ani nebylo zapotřebí vyjmenovávat. I můj závěr je tedy zřetelný: doporučuji disertaci k obhajobě před zkušební komisí.

Doc. Martin Wernisch
katedra historické teologie
(církevních dějin) UK ETF

V Praze, 12. srpna 2006